

XI. Zakres działania dekretu.

Art. 48. Moc obowiązująca dekretu niniejszego rozciąga się na tę część Państwa Polskiego, która stanowiła dawniej terytorjum zaboru rosyjskiego.

Dan w Warszawie, dnia 7 lutego 1919 r.

Naczelnik Państwa:

J. Piłsudski

Prezydent Ministrów:

I. J. Paderewski

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

Jan Łukasiewicz

148.

STATUT**Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.**

I. Zasady ogólne.

Art. 1. Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie jest instytucją naukową, mającą za zadanie prowadzenie badań naukowych we wszelkich gałęziach wiedzy, związanych z gospodarstwem wiejskiem, przygotowywanie przyszłych badaczy naukowych w tych gałęziach wiedzy oraz dawanie młodzieży niezależnego wykształcenia naukowego, niezbędnego do umiejętnej, samodzielnej i pożytecznej działalności zawodowej na tych wszelkich polach, które są związane z gospodarstwem wiejskiem.

Art. 2. Szkoła jest zakładem państwowym, podlegającym władzy zwierzchniej Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 3. Szkoła jest osobą prawną, może nabywać majątki sposobami, przez prawo przewidzianymi, zarządzać mieniem swoim oraz bronić praw swoich w sądzie. W szczególności ma prawo przyjmowania za zgodą Ministra W. R. i O. P. darowizn i zapisów, przeznaczonych bądź na cele naukowe i pedagogiczne, bądź też na dobroczynne, związane z zadaniami Szkoły.

Art. 4. Szkoła posiada własną pieczęć z herbem Państwa Polskiego oraz napisem: „Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie”.

Art. 5. Językiem urzędowym i wykładowym Szkoły jest język polski.

II. Skład Szkoły.

Art. 6. W skład Szkoły wchodzi wszyscy wykładający wraz z siłami naukowymi pomocniczymi, wszyscy studenci imatrikulowani oraz urzędnicy i służba Szkoły.

Art. 7. Celem zadośćuczynienia specjalnym potrzebom poszczególnych gałęzi wiedzy, związanych z gospodarstwem wiejskim, tworzone są w Szkole odrębne wydziały.

Liczbę i rodzaj wydziałów określi specjalne rozporządzenie Ministra W. R. i O. P.

Art. 8. W skład każdego wydziału wchodzi wszyscy wykładający na tym wydziale wraz z siłami naukowymi pomocniczymi oraz wszystkimi studentami imatrykulowanymi na wydziale. Wykładowcy przedmioty ogólne należą do dwóch lub większej liczby odpowiednich wydziałów.

Art. 9. Wykładowcy w Szkole dzielą się na:

- 1) profesorów zwyczajnych,
- 2) „ nadzwyczajnych,
- 3) „ honorowych,
- 4) docentów prywatnych,
- 5) „ płatnych,
- 6) nauczycieli umiejętności praktycznych.

Art. 10. Siły naukowe pomocnicze dodawane są w razie potrzeby kierownikom poszczególnych zakładów Szkoły i dzielą się na:

- 1) adjunktów, prosektorów, konstruktorów i kustoszów,
- 2) asystentów starszych,
- 3) „ młodszych,
- 4) demonstratorów oraz stypendystów.

Art. 11. Sprawami Szkoły kierują:

- 1) Rada Profesorów,
- 2) Kuratorjum Szkoły,
- 3) rektor.

Art. 12. Do rady profesorów wchodzi wszyscy profesorowie zwyczajni i nadzwyczajni Szkoły oraz ci z docentów, których do Rady profesorów powoła na jej wniosek Minister W. R. i O. P.

Art. 13. Członków Kuratorjum Szkoły w liczbie czterech mianuje Minister W. R. i O. P. na przeciąg lat sześciu. Jeden z tych czterech członków Kuratorjum jest przedstawicielem Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych, drugi—przedstawicielem Muzeum Przemysłu i Rolnictwa. Co trzy lata ustępuje dwóch członków Kuratorjum. W trzy lata po pierwszej nominacji członków Kuratorjum w myśl niniejszego statutu 2 członków Kuratorjum ustępuje przez wylosowanie. Rektor Szkoły jest z urzędu piątym członkiem Kuratorjum.

Art. 14. Na czele Kuratorjum Szkoły stoi jego przewodniczący, wybierany przez Kuratorjum na trzy lata z pośród jego członków i zatwierdzany przez Ministra W. R. i O. P. Zastępcą przewodniczącego Kuratorjum jest jego członek najstarszy wiekiem. Rektor szkoły nie może być ani przewodniczącym, ani zastępcą przewodniczącego Kuratorjum.

Art. 15. Na czele Szkoły stoi rektor, któremu w zakresie działalności urzędowej przysługuje tytuł „Magnificencji”. Rektor jest wybierany na trzy lata w ostatnich czterech tygodniach semestru letniego z pośród profesorów zwyczajnych przez Radę profesorów.

Wybory rektora są tajne i odbywają się za pomocą kartek. Nieobecni nie biorą udziału w wyborach. Kartki wyborcze zostają doręczone rektorowi, złożone pismem do wewnątrz i bez otwierania przeliczone przez rek-

tora. Następnie powołany przez rektora członek zgromadzenia odczytuje kartki, celem stwierdzenia liczby głosów, oddanych na każdego z kandydatów, przyczem kartki białe nie są brane w rachubę.

Jeżeli w głosowaniu żaden z kandydatów nie otrzymał większości głosów, to odbywają się powtórne wybory w taki sam sposób. Jeżeli w drugim głosowaniu żaden z kandydatów nie otrzymał większości głosów, to zebrani przystępują do wyborów ściślejszych pomiędzy tymi dwoma kandydatami, którzy otrzymali największą liczbę głosów. W razie równości głosów, oddanych na obu kandydatów, rozstrzyga losowanie.

Od przyjęcia wyboru ma prawo uchylić się tylko ten, kto był już rektorem w Szkole, lub kto poda powody odmowy, uznane za wystarczające przez większość zebranych. Wybrany kandydat, którego powody odmowy zostały uznane za niewystarczające, ma prawo apelowania w tej sprawie do Ministra W. R. i O. P., Rektor ustępujący może być wybrany ponownie.

Z przebiegu wyborów winien być sporządzony protokół, który podpisują rektor oraz wszyscy obecni członkowie Rady profesorów. Protokół powinien zawierać tylko stwierdzenie liczby głosów oddanych oraz wyniki głosowania. Zostaje on przesłany Ministrowi W. R. i O. P., który z wnioskiem swym przedstawia wybranego kandydata do zatwierdzenia Naczelnikowi Państwa.

W razie, jeżeli Naczelnik Państwa wyboru nie zatwierdzi, rektor urzędujący zwołuje natychmiast Radę profesorów dla wyborów ponownych z wyłączeniem kandydatury niezatwierdzonej.

Art. 16. Rektor nie może być zarazem dziekanem żadnego z wydziałów ani też pierwszym zastępcą dziekana.

Art. 17. Zastępcą rektora jest prorektor, bezpośredni poprzednik rektora na jego stanowisku. Zastępcą prorektora jest dziekan najstarszy latami służby. Przy równości lat służby zastępcą zostaje dziekan starszy wiekiem.

Art. 18. Na czele każdego wydziału stoi dziekan, wybierany na 3 lata w ostatnich czterech tygodniach semestru letniego z pośród profesorów zwyczajnych Szkoły i zatwierdzany przez Ministra W. R. i O. P. Wybory odbywają się w myśl przepisów, przewidzianych w art. 15 dla wyboru rektora.

Art. 19. Dziekana zastępuje w razie potrzeby jego pierwszy zastępca, wybierany bezpośrednio po wyborze dziekana z pośród profesorów zwyczajnych Szkoły przez Radę profesorów. Pierwszego zastępcę dziekana zastępuje w razie potrzeby profesor zwyczajny danego wydziału najstarszy wiekiem.

Art. 20. Nikt nie może być jednocześnie dziekanem dwóch różnych wydziałów; nadto dziekan żadnego wydziału nie może być pierwszym zastępcą dziekana innego wydziału.

Art. 21. Nowoobrani i zatwierdzeni rektor i dziekani obejmują urządowanie na dwa tygodnie przed rozpoczęciem nowego roku akademickiego. W razie zwłoki w zatwierdzeniu dotychczasowi rektor i dziekani urzędują aż do chwili, kiedy zatwierdzenie nastąpi.

Art. 22. Jeżeli w pierwszym lub w drugim roku urządowania rektor lub którykolwiek z dziekanów utraci możliwość pełnienia swych obowiązków, to Rada profesorów winna przystąpić do wyboru nowego rektora lub dziekana na resztę trzylecia. Jeżeli wypadek taki zajdzie w trzecim roku urządowania rektora lub dziekana, Rada profesorów decyduje o tem, czy należy na resztę roku akademickiego wybrać nowego rektora lub dziekana

Art. 23. Pierwszego rektora i pierwszych dziekanów mianuje z pośród profesorów zwyczajnych Szkoły na rok jeden Minister W. R. i O. P. przedstawiając nominację rektora do zatwierdzenia Naczelnikowi Państwa.

III. Rada profesorów.

Art. 24. Rada profesorów jest instytucją, której głównym zadaniem jest załatwienie spraw, dotyczących nauczania i karności w szkole.

Do zakresu działania Rady profesorów należą przede wszystkim:

- 1) troska o zupełność i celowość całokształtu nauczania; Rada profesorów winna zwłaszcza zwrócić uwagę na to, by każdy student miał sposobność w ciągu normalnego okresu studjów odbycia zaleconych mu wykładów i ćwiczeń w należyтым porządku;
- 2) przygotowywanie i ogłaszanie drukiem po zatwierdzeniu przez Ministra W. R. i O. P. spisu wykładów na każdy semestr;
- 3) udzielanie dyplomów i stopni doktorskich na podstawie wydanych w tym celu przez Ministra W. R. i O. P. osobnych przepisów;
- 4) opieka nad zakładami i zbiorami, należącymi do danego wydziału, o ile nie opiekują się nimi ich specjaliści kierownicy;
- 5) inicjatywa w sprawie tworzenia nowych katedr i zakładów oraz rozszerzania zakładów już istniejących;
- 6) przedstawianie Ministrowi W. R. i O. P. kandydatów na profesorów, docentów płatnych i nauczycieli umiejętności praktycznych w szkole wraz z wyczerpującą opinią o naukowej i pedagogicznej wartości tych kandydatów;
- 7) habilitowanie docentów prywatnych na podstawie wydanych w tym celu przez Ministra W. R. i O. P. osobnych przepisów;
- 8) mianowanie sił naukowych pomocniczych na wnioski kierowników odpowiednich zakładów w myśl wydanych w tym celu przez Ministra W. R. i O. P. osobnych przepisów, które obejmą także prawa i obowiązki sił naukowych pomocniczych;
- 9) wydawanie opinii naukowych w kwestiach, wchodzących w zakres gałęzi wiedzy, związanych z gospodarstwem wiejskim;
- 10) przedkładanie Kuratorjum Szkoły wniosków w sprawie przydzielania sal wykładowych, zakładów, biur, mieszkań i t. p. w obrębie szkoły;
- 11) ferowanie wyroków w sprawach dyscyplinarnych studentów na wnioski stałego referenta do spraw dyscyplinarnych, wybieranego na trzy lata w ostatnich czterech tygodniach semestru letniego przez Radę profesorów z pośród profesorów zwyczajnych lub nadzwyczajnych Szkoły i zatwierdzanego przez Ministra W. R. i O. P. Wybory referenta do spraw dyscyplinarnych odbywają się w myśl przepisów, przewidzianych w art. 15 dla wyboru rektora;
- 12) decydowanie w kwestiach spornych, powstałych pomiędzy wykładowcami w Szkole na tle ich obowiązków służbowych;
- 13) układanie preliminarzy budżetowych Szkoły, przedstawianych Ministrowi W. R. i O. P. za pośrednictwem Kuratorjum;
- 14) rozstrzyganie apelacji od uchwał i zarządzeń dziekanów w wypadkach, w których taka apelacja jest przewidziana przez odpowiednie przepisy;

- 15) przedkładanie do rozstrzygnięcia Ministrowi W. R. i O. P. sporów o kompetencje pomiędzy Radą profesorów a Kuratorjum Szkoły;
- 16) przedkładanie Ministrowi W. R. i O. P. opinii w sprawach, dotyczących kwestji, czy przyjęte przez profesorów zajęcia poboczne dają się pogodzić z ich stanowiskiem w Szkole;
- 17) nadawanie stypendjów, przedstawianie kandydatów do stypendjów oraz przyznawanie nagród za prace konkursowe;
- 18) uchwalanie regulaminu obrad Rady profesorów i przedstawianie go do zatwierdzenia Ministrowi W. R. i O. P.

Art. 25. Posiedzenia Rady profesorów zwołuje rektor, który też przewodniczy posiedzeniom Rady. Rektor nie bierze udziału w głosowaniach, rozstrzyga jednak w razie równości głosów.

Art. 26. Do prawomocności uchwał, powziętych na posiedzeniu Rady profesorów, konieczna jest obecność przynajmniej połowy członków Rady oprócz rektora lub zastępującego go prorektora.

Art. 27. Każdy z członków Rady profesorów ma obowiązek uczęszczania na wszystkie posiedzenia Rady i brania czynnego udziału w jej pracach. Członkowie, zaniedbujący się w tym względzie, będą przez rektora pociągani do odpowiedzialności przez Radę profesorów. Członkowie Rady profesorów obowiązani są do zachowania ścisłej tajemnicy urzędowej.

IV. Kuratorjum Szkoły.

Art. 28. Kuratorjum Szkoły jest instytucją, której głównem zadaniem jest opiekowanie się materialnymi interesami Szkoły i załatwienie jej spraw gospodarczych.

Do zakresu działania Kuratorjum należą przede wszystkim:

- 1) ogólne zarządzanie majątkiem Szkoły i wszystkimi powierzonymi jej funduszami,
- 2) nadzór nad gospodarstwem, prowadzonym w posiadłościach ziemskich Szkoły,
- 3) opinjowanie preliminarzy budżetowych Szkoły, przedkładanych przez Radę profesorów,
- 4) zdobywanie środków materialnych na cele Szkoły,
- 5) inicjatywa w sprawie tworzenia nowych budowli oraz rozszerzanie już istniejących,
- 6) wydawanie opinji i formułowanie dezyderatów w sprawach, dotyczących Szkoły, z punktu widzenia potrzeb rolnictwa krajowego,
- 7) przydzielanie na wnioski Rady profesorów sal wykładowych, zakładów, biur, mieszkań i t. p. w obrębie Szkoły,
- 8) przedkładanie do rozstrzygnięcia Ministrowi W. R. i O. P. sporów o kompetencje pomiędzy Kuratorjum a Radą profesorów,
- 9) uchwalanie regulaminu obrad Kuratorjum i przedstawianie go do zatwierdzenia Ministrowi W. R. i O. P.

Art. 29. Posiedzenia Kuratorjum zwołuje jego przewodniczący. Przewodniczący nie bierze udziału w głosowaniach, rozstrzyga jednak w razie równości głosów.

Art. 30. Do prawomocności uchwał, powziętych na posiedzeniu Kuratorjum, niezbędna jest obecność przynajmniej dwóch członków Kuratorjum oraz przewodniczącego lub jego zastępcy.

Art. 31. Każdy z członków Kuratorjum ma obowiązek uczęszczania na wszystkie posiedzenia Kuratorjum i brania czynnego udziału w jego pracach. Członkowie, zaniedbujący się w tym względzie, zostają przez przewodniczącego pociągnięci do odpowiedzialności przed Ministrem W. R. i O. P. Członkowie Kuratorjum obowiązani są do przestrzegania ścisłej tajemnicy urzędowej.

V. Rektor.

Art. 32. Rektor jest bezpośrednim zwierzchnikiem Szkoły w stosunkach wewnętrznych oraz przedstawicielem jej na zewnątrz.

Art. 33. Rektor jest odpowiedzialny za wykonanie wszelkich zarządzeń, przewidzianych przez obowiązujące przepisy prawne oraz uchwały Rady profesorów. Jeżeli rektor uważa, że nie może odpowiadać za wykonanie pewnej uchwały Rady profesorów, to uchwałę tę zawiesza, przedstawiając zarazem sprawę Ministrowi W. R. i O. P.

Art. 34. Sprawy, których załatwienie wymaga jedynie zastosowania obowiązujących uchwał i przepisów, rektor załatwia sam i przedstawia je Radzie profesorów na najbliższym posiedzeniu. Wszelkie inne zarządzenia rektora wymagają uprzedniej sankcji Rady profesorów. Jedynie w wypadkach, wymagających natychmiastowej decyzji, rektor załatwia i takie sprawy sam, przedkładając jednak następnie swe zarządzenie Radzie profesorów do zatwierdzenia.

Art. 35. Do specjalnych obowiązków rektora należą:

- 1) czuwanie nad tem, by wszyscy wykładający w Szkole wypełniali należycie swe obowiązki, aby wykłady rozpoczynały się we właściwym czasie, nie ulegały przerwom bez dostatecznych powodów i nie kończyły się przed oznaczonym terminem;
- 2) czuwanie nad porządkiem wewnętrznym w Szkole i we wszystkich jej pomieszczeniach i przedsięwzięcie niezbędnych ku temu zarządzeń;
- 3) czuwanie nad zachowywaniem się studentów oraz udzielanie im stosownych napomnień w przypadkach uchybień przeciwko obowiązkowi akademickim;
- 4) prowadzenie aktów, dotyczących egzaminów dyplomowych i doktorskich, dokonanych habilitacji i t. p.;
- 5) wydawanie dorocznej kroniki Szkoły;
- 6) załatwianie spraw, dotyczących mianowania i zwalniania urzędników Szkoły w myśl art. 72 niniejszego statutu;
- 7) udzielanie wykładającym w Szkole urlopów do dni 8-miu oraz opinjowanie podań o urlopy dłuższe, skierowywanych do Ministra W. R. i O. P.

Art. 36. Pisma, skierowane do władz przez zakłady naukowe, poszczególnych wykładających i studentów Szkoły, podpisuje rektor.

Wszelkie rozporządzenia i pisma Ministra W. R. i O. P. skierowane do instytucji Szkoły z wyjątkiem Kuratorjum oraz pisma do poszczególnych wykładających lub studentów przychodzą na ręce rektora.

Art. 37. Pod koniec każdego roku akademickiego rektor zwołuje zgromadzenie wszystkich wykładających w Szkole, celem omówienia propozycji i życzeń wykładających we wszelkich sprawach naukowych i admi-

nistracyjnych. Na zgromadzenie to rektor zaprasza także członków Kuratorjum. Protokół zgromadzenia zostaje przesłany wraz z opinią Rady profesorów i Kuratorjum Ministrowi W. R. i O. P.

VI. Dziekani.

Art. 38. Dziekani reprezentują swe wydziały w Radzie profesorów oraz nazewnątrz Szkoły. Dziekan każdego wydziału jest odpowiedzialny za wykonanie wszelkich zarządzeń, dotyczących wydziału, przewidzianych przez uchwały Rady profesorów oraz za wykonanie obowiązujących przepisów prawnych. Jeżeli dziekan uważa, że nie może odpowiadać za wykonanie pewnej uchwały Rady profesorów, to przedstawia sprawę rektorowi.

Art. 39. Sprawy, których załatwienie wymaga jedynie zastosowania obowiązujących uchwał i przepisów, dziekan załatwia sam, zawiadamiając o tem Radę profesorów na najbliższym posiedzeniu. Wszelkie inne zarządzenia dziekana wymagają uprzedniej sankcji Rady profesorów. Jedynie w wypadkach, wymagających natychmiastowej decyzji, dziekan załatwia i takie sprawy sam, przedkładając jednak następnie swe zarządzenia Radzie profesorów do zatwierdzenia.

Art. 40. Do specjalnych obowiązków dziekana należy:

- 1) piecza nad dobrem wydziału oraz kontrola nad jego specjalnymi funduszami;
- 2) czuwanie nad przykładaniem się do nauki i dobrem prowadzeniem się studentów, należących do wydziału oraz udzielanie im stosownych napomnień w wypadkach uchybień przeciwko obowiązkowi akademickim;
- 3) prowadzenie listy studentów wydziału, prowadzenie ksiąg kontroli, zapisów na wykłady i ćwiczenia, kontroli wyników egzaminów oraz wszelkich aktów wydziału;
- 4) przygotowywanie sprawozdań z działalności wydziału, przedstawianych z końcem roku szkolnego Radzie profesorów. Dziekan ma prawo wymagać w zajęciach administracyjnych pomocy kancelarji Szkoły oraz usług woźnych.

VII. Profesorowie, docenci, nauczyciele.

Art. 41. Profesorów zwyczajnych i nadzwyczajnych mianuje Naczelnik Państwa na wniosek Ministra W. R. i O. P. Kandydatów na profesorów przedstawia Rada profesorów. Profesorami zwyczajnymi i nadzwyczajnymi mogą być tylko osoby, które dały się poznać zaszczytnie ze swej działalności naukowej oraz pedagogicznej.

Art. 42. Profesorowie zwyczajni i nadzwyczajni winni czas wolny od zajęć obowiązkowych poświęcać naukowej pracy badawczej i przyczyniać się do postępu i rozwoju nauk, związanych z gospodarstwem wiejskiem. Zwłaszcza winni się starać o przysporzenie krajowi nowych pracowników naukowych, wdrażając młodych adeptów do samodzielnej pracy badawczej.

Art. 43. Prawa i obowiązki profesorów, wynagrodzenie ich oraz czas służby, zostaną określone w osobnej pragmatyce służbowej.

Art. 44. Osobom o wyjątkowych zasługach naukowych może Naczelnik Państwa na wniosek Ministra W. R. i O. P. a na przedstawienie Rady

profesorów nadać tytuł honorowego profesora Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego.

Art. 45. Docenci prywatni nie są mianowani przez władze państwowe, mają oni prawo wykładania w Szkole i korzystania w tym celu z jej sal wykładowych, które to prawo uzyskują w myśl specjalnych przepisów. Uchwały Rady profesorów udzielające veniam legendi wymagają zatwierdzenia Ministra W. R. i O. P.

Art. 46. Docentom prywatnym, szczególnie zasłużonym dla Szkoły i jej zadań może Naczelnik Państwa na wniosek Ministra W. R. i O. P. a na przedstawienie Rady profesorów nadać tytuł profesora Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego.

Art. 47. Docentów płatnych i nauczycieli umiejętności praktycznych mianuje Minister W. R. i O. P. na przedstawienie Rady profesorów.

Art. 48. Kandydatów na pierwszych profesorów zwyczajnych i nadzwyczajnych przedstawia do nominacji Naczelnikowi Państwa Minister W. R. i O. P. po wysłuchaniu opinii specjalnie w tym celu powołanej przez siebie komisji.

VIII. Zakłady Szkoły.

Art. 49. Celem umożliwienia osiągnięcia swych zadań naukowych i pedagogicznych Szkoła posiada specjalne zakłady naukowe, jako to: laboratorja, pracownie, pola doświadczalne, seminarja, bibliotekę, muzea, gabinety i t. p., stanowiące bądź jej własność, bądź też oddane do jej dyspozycji.

Art. 50. Na czele każdego zakładu stoi odpowiedzialny kierownik, mianowany przez Ministra W. R. i O. P. na wniosek Rady profesorów.

Art. 51. Kierownicy zakładów winni zawiadywać zarówno naukowemi, jak i gospodarczemi sprawami swych zakładów. Nadto mają oni obowiązek przychodzenia w miarę możliwości z pomocą pokrewnym zakładom Szkoły w ich potrzebach.

Kierownicy zakładów obowiązani są przedkładać z końcem roku szkolnego rektorowi Szkoły preliminarze budżetowe na rok następny oraz sprawozdania z działalności zakładu w danym roku akademickim, w celu do starczenia materiałów do kroniki Szkoły.

Art. 52. Bezpośrednim zwierzchnikiem zarówno sił naukowych pomocniczych, dodanych kierownikom zakładów, jak i służby każdego zakładu, jest jego kierownik, nadto siły naukowe pomocnicze podlegają rektorowi, służba zaś sekretarzowi i rektorowi.

Udzielanie urlopów do 2 tygodni siłom naukowym pomocniczym i służbie zakładów naukowych należy do kierownika zakładu, urlopów do 6 tygodni udziela rektor, dłuższych urlopów Minister W. R. i O. P.

Art. 53. Władzą dyscyplinarną sił naukowych pomocniczych i służby zakładów Szkoły jest rektor.

Art. 54. Regulaminy dla zakładów naukowych uchwała na podstawie wniosków odnośnych kierowników Rada profesorów.

IX. Studenci.

Art. 55. Studentem Szkoły może być osoba, która posiada świadectwo dojrzałości i spełnia nadto warunki wymienione szczegółowo w „Przepisach dla studentów Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego“, wydanych przez Ministra W. R. i O. P.

Art. 56. Przyjmowanie studentów do Szkoły odbywa się za pomocą aktu immatrykulacji na podstawie decyzji komisji immatrykulacyjnej, złożonej z rektora i dziekanów.

Po wpisaniu do albumu Szkoły imienia i nazwiska, miejsca urodzenia, przynależności państwowej, wyznania i odbytych studjów, student ślubuje rektorowi przez podanie ręki, że będzie się stosował sumiennie do istniejących przepisów i będzie posłuszny rozporządzeniom władz akademickich poczem otrzymuje matrikułę.

Art. 57. Po dokonaniu immatrykulacji student zgłasza się do dziekana tego wydziału, do którego pragnie należeć; dziekan zapisuje go do albumu wydziału (inskrpcja).

Art. 58. Przez immatrykulację i inskrpcję student zyskuje obywatelstwo akademickie wraz z przywiązaniem doń prawami i obowiązkami, przewidzianymi w „Przepisach dla studentów Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego“.

Art. 59. Utrata obywatelstwa akademickiego następuje:

- 1) wskutek wydania świadectwa wystąpienia ze Szkoły,
- 2) wskutek wydalenia ze Szkoły w drodze dyscyplinarnej,
- 3) wskutek wykreślenia z albumu Szkoły.

Rektor ma prawo zastosować środek, przewidziany w p. 3, jeżeli student, mimo napomnienia, nie zapisał się w przeciągu pierwszych trzech tygodni po rozpoczęciu semestru na przepisaną liczbę wykładów, lub też gdy nie opłacił czesnego we właściwym terminie.

Art. 60. Każdy student, opuszczający Szkołę, otrzymuje na żądanie świadectwo wystąpienia z wyszczególnieniem wykładów i ćwiczeń, na które był zapisany i z uwagą co do sprawowania się.

Art. 61. Osoby, nie mogące być immatrykulowanymi, mogą być dopuszczone do słuchania wykładów w charakterze słuchaczy nadzwyczajnych jedynie w drodze wyjątku z uwzględnieniem postanowień, zawartych w „Przepisach dla studentów Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego“.

X. Wykłady.

Art. 62. Wykłady dzielą się na wykłady w znaczeniu ściślejszem oraz na ćwiczenia. Zostają one ogłaszane przed rozpoczęciem każdego półrocza.

Art. 63. Wykłady profesorów i docentów winny dawać całokształt współczesnego stanu odpowiednich gałęzi wiedzy, lub też poszczególnych ich części i zagadnień specjalnych, opracowany w sposób możliwie jasny, zwięzły i przystępny. Wykładający winni o ile możliwości uwzględnić stan wykładanych przez się umiejętności w kraju naszym, nadto zachęcać do czynienia dalszych badań samodzielnych oraz wskazywać na istniejące braki i luki.

Art. 64. Wykłady profesorów i docentów mogą być publiczne, zwyczajne oraz prywatne.

Wykłady publiczne są bezpłatne; za wykłady zwyczajne studenci uiszczają stosowną opłatę, zależną od liczby godzin; na słuchanie wykładów prywatnych należy uzyskać przyzwolenie wykładającego.

Art. 65. Każdy wykładający podaje z początkiem semestru do wiadomości studentów termin, w którym rozpocznie swe wykłady.

Art. 66. Wykładający obowiązani są mieć zapowiedziane przez nich wykłady, jeżeli się na nie zgłoszą przynajmniej trzech studenci, jako słuchacze.

Art. 67. Wykłady docentów prywatnych są brane w rachubę przy zaliczeniu semestrów tak samo, jak wykłady profesorów.

Art. 68. Ćwiczenia w laboratorjach i pracowniach są uważane na równi z wykładami zwyczajnymi. Mogą się na nie zapisywać wszyscy studenci, należący do odpowiedniego wydziału, studenci zaś innych wydziałów za zgodą właściwego kierownika.

Za ćwiczenia te studenci uiszczają stosowną opłatę oraz dodatkową opłatę za korzystanie z pracowni i jej środków. Wysokość tej opłaty oznacza Minister W. R. i O. P. na wniosek Rady profesorów.

Art. 69. Zajęcia w seminarjach specjalnych oraz prace laboratoryjne samodzielne na tematy, dawane przez profesorów, są traktowane tak, jak wykłady prywatne. Celem zapisania się na nie należy uprzednio uzyskać przyzwolenie odpowiedniego profesora, względnie kierownika zakładu

Art. 70. Osobom, upoważnionym przez Ministra, przysługuje prawo wstępu na wykłady i ćwiczenia.

XI. Urzędnicy i służba.

Art. 71. Władzom Szkoły dodany jest personel urzędniczy, w którego skład wchodzi: sekretarz Szkoły oraz siły pomocnicze w miarę potrzeby.

Art. 72. Urzędników Szkoły mianuje i zwalnia Minister W. R. i O. P. na wniosek rektora.

Art. 73. Bezpośrednim zwierzchnikiem personelu urzędniczego jest sekretarz Szkoły, który jest dyrektorem kancelarii Szkoły. Sekretarz wraz z personelem urzędniczym podlega rektorowi.

Art. 74. Udzielanie urlopów do 6 tygodni personelowi urzędniczemu należy do rektora; dłuższych urlopów udziela Minister W. R. i O. P.

Art. 75. Władzą dyscyplinarną personelu urzędniczego jest rektor.

Art. 76. Regulamin, normujący funkcje sekretarjatu oraz obowiązki personelu urzędniczego, układa rektor, a zatwierdza Minister W. R. i O. P.

Art. 77. Służba szkolna dzieli się na stałą i pomocniczą. Służbę stałą mianuje, zaś służbę tymczasową mianuje i oddala rektor.

Art. 78. Bezpośrednim zwierzchnikiem służby szkolnej (z wyjątkiem służby zakładów naukowych) jest sekretarz Szkoły.

Art. 79. Urlopów służbie z wyjątkiem urlopów nie dłuższych nad 2 tygodnie, dawanych służbie zakładów naukowych przez ich kierowników.

udziela do 6 tygodni rektor na przedstawienie sekretarza Szkoły; dłuższych urlopów udziela Minister W. R. i O. P.

Art. 80. Władzą dyscyplinarną służby szkolnej jest rektor.

Art. 81. Regulamin, normujący obowiązki służby szkolnej, układa rektor.

Dan w Warszawie, dnia 7 lutego 1919 r.

Naczelnik Państwa:

J. Piłsudski

Prezydent Ministrów:

I. J. Paderewski

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:

Jan Łukasiewicz

149.

DEKRET

w przedmiocie tymczasowych przepisów o zarządzie drogami kołowymi.

Art. 1. Wszystkie drogi kołowe w Państwie Polskiem znajdują się pod zwierzchnim zarządem Ministerstwa Robót Publicznych.

Art. 2. Zarząd drogami kołowymi na ziemiach b. zaboru rosyjskiego organizuje Minister Robót Publicznych na zasadach, wyszczególnionych w punktach 4—9.

Art. 3. Dla b. zaboru austriacko-węgierskiego ustanawia się tymczasowy Zarząd Dzielnicowy dróg kołowych, który obejmie czynności obecnego Departamentu dróg i mostów, b. Namiestnictwa we Lwowie, oraz czynności Oddziału drogowego b. Wydziału Krajowego we Lwowie.

Minister Robót Publicznych upoważniony zostaje do ustanawiania w razie potrzeby Zarządów Dzielnicowych na innych terenach Państwa.

Etaty i zakres działalności Zarządów Dzielnicowych określi Minister Robót Publicznych w porozumieniu Ministrami Skarbu i Spraw Wewnętrznych.

Art. 4. Wszystkie drogi kołowe pod względem administracyjnym dzielą się na dwie kategorie: a) powiatowe i b) gminne; podział dróg bitych na państwowe i powiatowe kasuje się i wszystkie b. drogi państwowe zalicza się d kategorii dróg powiatowych.

Art. 5. Drogami powiatowymi zarządzają bezpośrednio organy samorządu powiatowego. Drogami gminnymi zarządzają bezpośrednio organy samorządu gminnego.

Art. 6. Dla wykonania robót na drogach powiatowych i dla nadzoru nad stanem dróg gminnych i technicznego kierownictwa gospodarką na